

OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURĂ ROMÂNĂ

Etapa locală, 25 februarie 2023

Clasa a V-a

- Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.
- Punctajul total este de 100 de puncte.
- Nu se acordă puncte din oficiu

Se dau fragmentele:

A. „Discutând ba una, ba alta cu stâlpul porții, Micul Cantemir nu reuși nici de data aceasta să observe trecerea vremii. Pe adevăr vă spun, de când se știe, băiatul voia s-o vadă, măcar în fugă, trecând. De câte ori nu pândise el în felurite locuri trecerea vremii! O așteptase cu sufletul la gură. Degeaba! Se găsea întotdeauna cineva care să anunțe chiar când credeai că trebuie să se întâmple: a trecut! Acela o văzuse oare? Oricum, micul Cantemir, fire **răbdătoare** și perseverentă, n-avea de gând să renunțe. Nu știa nimeni, nu vorbise nimănui despre asta, nu era el omul care să se lase luat în răspăr. **Tăcerea** e de aur, spune ma' Magdalena către ma' Amalia. Și mai spune: Vorba lungă, **sărăcia** omului, și cuvântul e ca vântul, nu se ajunge nici cu armăsarul, nici cu ogarul; că de multe ori limba taie mai adânc decât sabia, adică: pune-ți frâu la gură și lacăt la inimă.

Auzind odată vorbirea asta din urmă, vorbire de femeie bătrână, pe băiat îl pufnise râsul. Iată, năstrușnic băiat – zău așa! – la ce se gândise: duminică, înainte de masă; nici prea cald, nici prea frig; mare plimbare prin centru. Centrul unui oraș, știți și voi, nu e de fapt un mijloc, cum ar fi la cerc sau la sferă. Nu. Centrul este cea mai mare stradă din orașul în care locuiește micul Cantemir și din toate orașele mari și mici. Acest centru nu mai seamănă deloc cu cel din vremea când mătușile baiatului erau tinere. Este acum înconjurat de blocuri-turn, mașini nenumărate trec în fugă sau dorm aliniat oblic în spații marcate cu var, mașini albe, roșii, portocalii, negre, violete, albastre și alte culori. Într-un loc, care pe vremuri se numea la rond, s-a făcut o stație de benzină, Peco, ceva ca în filme. Noaptea se aprind reclame, nu numai la cinematografe, ci în tot locul. Și sunt cofetării cu pereți de sticlă și tonomate, și fete frumoase și băieți gălăgioși, fetele îi dau micului Cantemir înghețată și discută cu el despre filme, lui îi sunt dragi, iar ele îi dau o fisă nichelată și îi spun cam ce disc ar vrea să asculte, și băiatul – specializat și în tonomate – face numărul discului privește blazat, ca un cunoscător ce e, mersul tăcut al brațului de la picup* și restul mișcărilor știute, până când muzica izbucnește și, neîncăpând în cofetărie, iese afară și crește.”

George Bălăiță, Întâmplări din noaptea Soarelui de Lapte

B. „Cum să-l poți cunoaște vreodată pe copil? (...) Ce știi despre el este situația lui: copilul este acela căruia i-au ieșit primii dințișori și el este același care va ajunge medic sau tâmplar. (...)

Nu știi cum să-l desenez pe copil. Știi că este imposibil să-l desenez în cărbune. (...)

Din bucătărie, mama se asigură: stai cumiștel acolo. Chemat dintr-o dată la lucru, copilul se ridică cu greu de jos. Se clatină pe piciorușe. Ridicarea sa a avut consecințe: solul se mișcă nesigur, depășește un scaun și un perete. Îi este greu să se uite la fotografia de sus fără să se sprijine de o mobilă, asta încă nu a exersat-o. (...) Dar iată că propriul lui efort îi servește drept sprijin: ceea ce îl menține în picioare este faptul că își fixează atenția pe fotografia de sus, uitatul în sus îi servește de frânghie de cățărare. Însă face o greșală: clipește. Faptul că a clipit l-a deconectat pentru o fracțiune de secundă de fotografia care îl susținea. Echilibrul se strică – într-un unic gest total, cade în fund.

– Pe cine strigi? îl întreabă mama din bucătărie.

Cu efort și drăgălășenie se uită prin salon, se răsușește și cade pe spate. În timp ce plânge, vede încăperea strâmbată și reflectată printre lacrimi, silueta albă se face tot mai mare până la el – mama. Îl absoarbe cu brațe puternice și iată că micuțului îi place sus în aer, îi place la căldurică și la bine. Și, cum nu mai poate de oboseală, începe să-și rotească pupilele. Închide ochii peste ultima imagine, zăbrelele pătuțului. Adoarme epuizat și senin.

Somnul copilului e străbătut de lumină și căldură, somnul vibrează în aer. Până ce, într-un coșmar subit, îi vine în minte unul dintre cuvintele pe care le-a învățat: se cutremură violent, deschide ochii. Și, spre groaza lui, nu vede decât asta în fața ochilor: golul cald și limpede din aer, fără mama. Izbucnește într-un plâns lung care se aude în toată casa.

– Așa vezi ! – spune mama cu mândrie, așa vezi, iubirea mea, tuu-tuu a trecut acum pe stradă, am să-i spun tatei că ai învățat-o și pe asta, chiar așa se spune: tuu-tuu, iubirea mea. ”

Clarice Lispector – Crochiu de copil (adaptare)**

Picup (pick-up)*: patefon electric care, pus în legătură cu un amplificator și cu un difuzor de radio, poate transmite sunetele înregistrate pe discuri.

Crochiu:** desen rapid care redă în câteva linii trăsăturile principale ale unei figuri, ale unui obiect, ale unui peisaj etc.

C.

SUBIECTUL I - Elemente de construcție a comunicării

20 de puncte

1. Desparte în silabe cuvintele: *creastă, monstru*. **2 puncte**
 2. Precizează numărul de sunete din cuvintele: *chiar, mici*. **2 puncte**
 3. Antonimele următoarelor cuvinte care sunt scrise îngroșat în primul paragraf din textul A, **răbdătoare, tăcerea, sărăcia** sunt în ordine:
 - a) calmă, liniștea, nevoia;
 - b) nerăbdătoare, gălăgia, bogăția;
 - c) calmă, liniștea, bogăția
 - d) nerăbdătoare, gălăgia, nevoia. **2 puncte**
 4. Construiește un enunț în care un atribut să fie exprimat printr-un substantiv. **2 puncte**
- Scrive răspunsurile corecte ale cerințelor de mai jos:**
5. Notează câte un sinonim potrivit pentru cuvintele subliniate din secvența: *Cu efort și drăgălășenie se uită prin salon, se răsuțește și cade pe spate. În timp ce plânge, vede încăperea strâmbată și reflectată printre lacrimi, silueta albă se face tot mai mare până la el – mama.* **2 puncte**
 6. Rescrie enunțul următor la forma negativă, folosind verbul la modul imperativ: „Face numărul discului”. **2 puncte**
 7. Indică modul și timpul verbului din secvența: (...) *băiatul voia*. **2 puncte**
 8. Precizează funcția sintactică a substantivului din enunțul: (...) *Echilibrul se strică*. **2 puncte**
 9. Menționează valorile morfologice ale cuvintelor subliniate din: *Închide ochii peste ultima imagine, zăbrelele pătuțului*. **2 puncte**
 10. Transformă următoarea propoziție dezvoltată într-o propoziție simplă: El adoarme epuizat și senin **2 puncte**

SUBIECTUL al II-lea – Lectură, redactare și elemente de interculturalitate 40 de puncte

Scrie răspunsul, în enunțuri, pentru fiecare dintre întrebările de mai jos:

1. Formulează o idee principală din textul A, din al doilea paragraf. **6 puncte**
2. Găsește o asemănare, la nivelul conținutului de idei, între cele două texte, A și B. **6 puncte**
3. Scrie în două-trei enunțuri ce semnificație are replica Magdalenei: *Tăcerea e de aur*. **6 puncte**
4. Care este trăsătura morală a mamei din textul B? Justifică răspunsul cu un exemplu din text. **6 puncte**
5. Valorificând informațiile din textele A și C, alcătuiește un enunț prin care să surprinzi preocupările celor doi băieți. **8 puncte**
6. Care este relația dintre mesajul scris și imaginea de la textul C? Motivează-ți răspunsul în 4-6 rânduri. **8 puncte**

SUBIECTUL al III-lea 40 de puncte

Scrie un text narativ de 200-300 de cuvinte în care să povestești o întâmplare care să aibă în centru un membru important al familiei tale.

În elaborarea compunerii, vei avea în vedere:

- introducerea unei secvențe descriptive și a uneia dialogate; **8 puncte**
- respectarea convențiilor unui text narativ și a structurii unei compuneri; **8 puncte**
- prezentarea convingătoare a personajelor; **8 puncte**
- construirea a două structuri diferite asociate reperelor spațio-temporale; **8 puncte**

Vei primi 32 de puncte pentru conținutul compunerii și 8 puncte pentru redactare.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 200 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.